

Monitorings- en onderzoeksprogramma om inzicht te geven in de veranderingen die op de **Noordzee** kunnen en zullen gaan plaatsvinden als gevolg van de Noordzee-transities (**energie**, **voedselvoorziening** en **natuur**) gecombineerd met factoren als **klimaatverandering**, **verzuring** en autonome veranderingen.

Gewone/grijze zeehond ~ **Zeezoogdieren** ~ Bruinvis

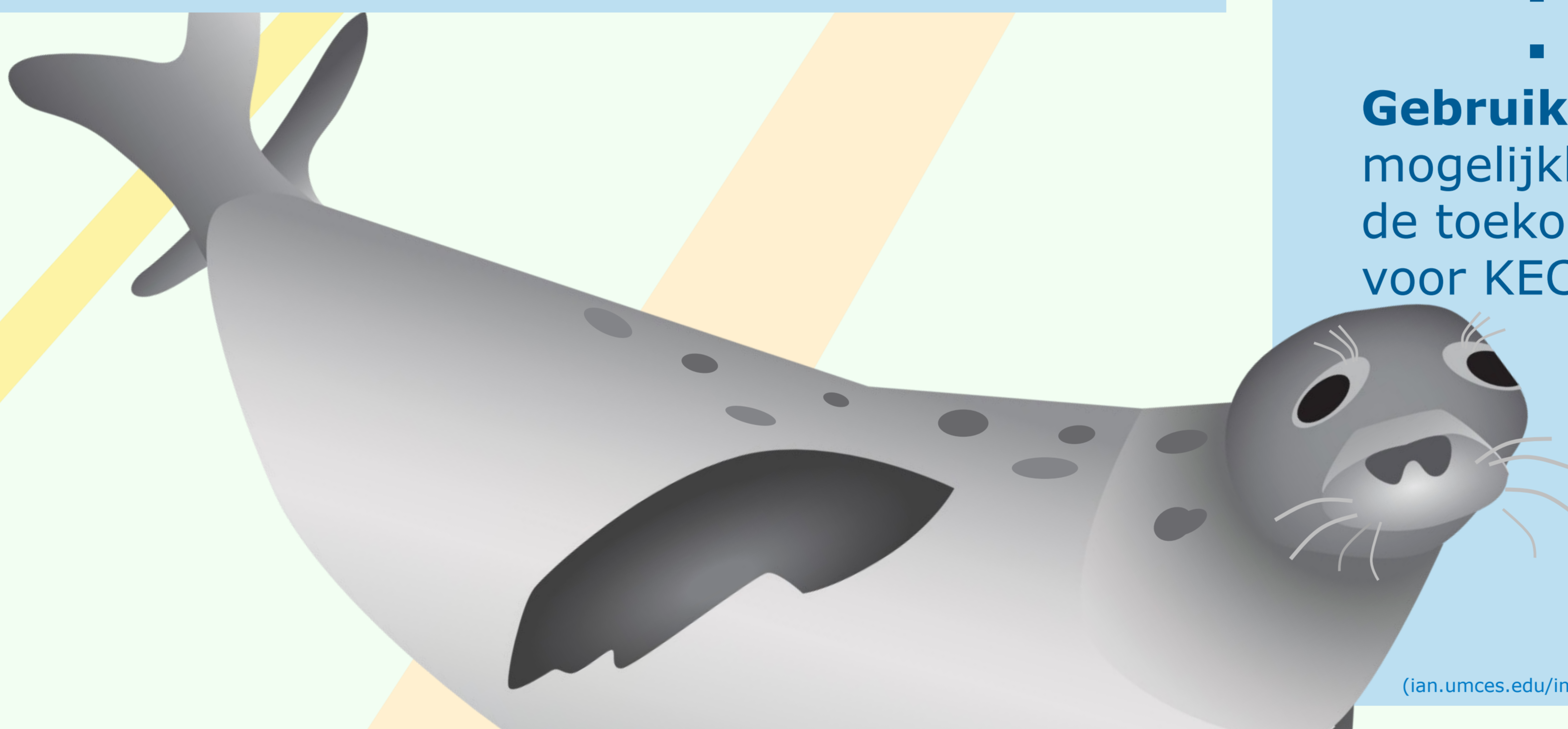
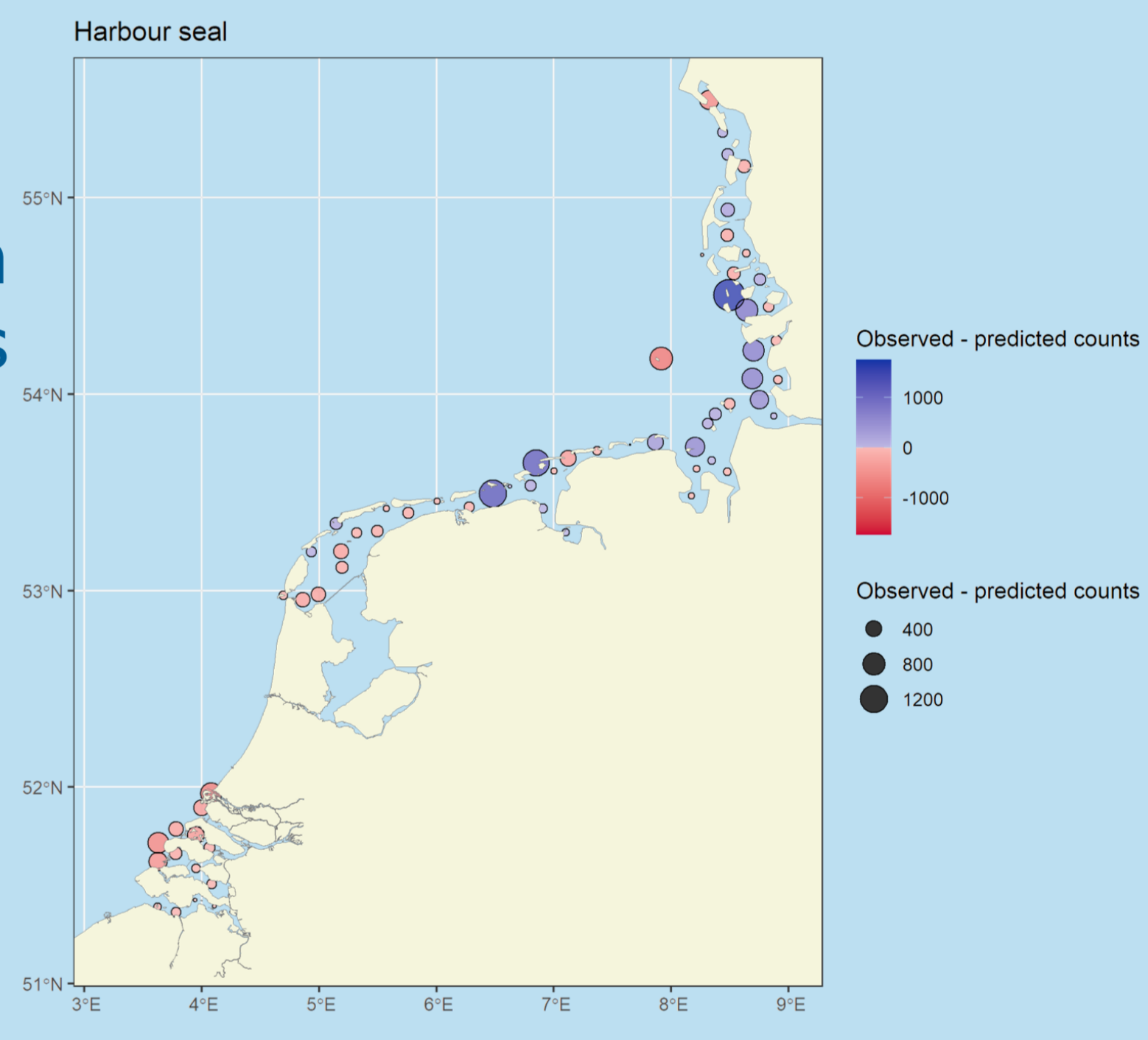
MONS ZZD-doelen

De **doelen** van **MONS**-onderzoek:

1. De impact van de **energie-, voedselvoorzienings- en natuurtransitie** op zeezoogdieren in kaart brengen.
2. Het **monitoren, onderzoeken en modelleren** van zeehondenaantallen en -parameters.
3. Een nauwe samenwerking waarborgen met het **ZZD Wozep**-programma en **KEC**-modellen.
4. **Top-predator** data genereren ter ondersteuning van de **MONS-modellentrein** en het valideren van modeluitkomsten.
5. **Ontwikkeling** van verbeterde **methoden** voor **monitoring** en efficiëntere, duurzamere bemonstering in de toekomst.

Ecologie en habitat

- **ID157:** Dieet en voedselaanbod van de gewone en grijze zeehond.
 - Maaginhouden en feces zeehonden
 - Koppelen van zeehond verspreiding aan prooidierverspreiding
 - Techniekontwikkeling DNA en AI**Gebruik:** Verspreiding duiden voor KEC-modellen.
- **ID154:** Wat drijft de populatietrends van de gewone zeehond? (actief)
 - Herschikken huidige kennis
 - Blootleggen van kennishiaten
 - Beleid**Gebruik:** Kennisportaal voor toekomstig onderzoek.
- **ID152:** Hinterland analyse, een Habitatmodel. (actief)
 - Zeehonden vliegtuigtellingen
 - Zeehonden zenderdata
 - Hinterland
 - Habitatparameters**Gebruik:** Het model biedt mogelijkheid tot uitbreiding in de toekomst en legt een basis voor KEC-modellering.

Fysiologie en stressoren

- **ID166:** Bijvangst van charismatische megafauna in de stand want visserij.
 - Roggen, haaien, zeevogels, zeehonden en walvisachtigen
 - Samenwerking met vissers: Er moet goed naar de beweegredenen en motivatie van vissers geluisterd worden
 - REM-techniek, methodeontwikkeling
 - Monsterverzameling: Bijvangst bieden unieke kansen voor het verzamelen van monsters van "gezonde" dieren**Gebruik:** Omvang van bijvangst in kaart brengen als wetenschappelijke basis voor publieke discussies, koppeling strandingen.
- **ID158:** Stroomlijning informatieverzameling gestrande zeehonden. (actief)
 - Registratie van gestrande zeehonden
 - Centraliseren van dataopslag
 - Vrijere data-uitwisseling en kennisdeling**Gebruik:** Biedt beter zicht op trends in strandingaantallen en mogelijke koppeling aan doodsoorzaak en monsterafname.
- **ID161:** Conditiebepaling zeehonden en bruinvissen met behulp van UAV.
 - Techniekontwikkeling: snelle volumebepaling met behulp van drones
 - Conditiedata: spatio-temporele variatie in zeehondenconditie**Gebruik:** Variatie in zeehonden conditie wordt als belangrijke parameter geïntegreerd in KEC-modellering.

MONS-Programma

